У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ГРУДНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, DECEMBER 16, 1970 No. 229. VOL. LXXVII.

Ред. В. Солонинка очолив СУЖ у Канаді

Торонто. — У четвер, 3-го грудня, тут у домівці Української Суспільної Служби відбулися звичайні річні загальні збори Спілки Українських Журналістів у Канаді, в результаті яких обрано нову Управу з ред. Василем Солонинкою, як головою. У зборах взяло участь 18 членів СУЖ, які розпоряджали 28 голосами. Відкриваючи збори, голова СУЖ ред. Ол. Матла згадав померлих в часі останньої каденції членів — ред. Петра Волиняка-Чечета і ред. Степана Волинця; їх пам'ять вшановано хвилинною мовчанкою. Дальшими нарадами проводив ред. Василь Солонинка, секретарював Вол. Макар. Збори вислухали звітів уступаючої управи, перевели дискусію, уділили абсолюторію уступаючій управі, обрали нову управу та прийняли „Ствердження і постанови" стосовно стану в Україні з протестом проти переслідування і нищення московсько-большевицьким урядом українських журналістів і діячів культури. Винесено резолюцію в справі недопустимої практики, стосованої редакторами „Вільного Слова". З уваги на рішучу відмову ред. Ол. Матли очолювати ще один рік СУЖ, головою обрано ред. Василя Солонинку, його заступником є мґр Маріян Дзьоба, секретарем інж. Леоніда Вертипорох, скарбником Василь Дідюк, членами — Ірина Макарик і Олександер Матла. Провірна комісія: о. ред. Петро Хомин, Іван Вараниця, Мирон Королишин.

Найближчим завданням новообраної управи є підготова традиційного, 5-го з черги, Равту української преси і радія, який відбудеться в Торонті, 30 січня 1971 року в залях Українського Дому при вул. Кристі ч. 83-85.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 15 грудня 1970

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗСА ПОВІДОМИВ, що в першому місяці 1971 р. буде покликано до війська 17 000 осіб молоді призовного віку. Речник Департаменту Оборони зазначив, що збільшення кількости рекрутів ніяк не пов'язане з воєнними діями у В'єтнамі. Запляновала кількість покликань до війська є найвищою від місяця квітня, коли було рекрутовано 19 000 осіб.

СЕНАТОР - ДЕМОКРАТ ЕДМУНД МОСКІ З МЕЙНУ розпочав уже тепер підготовчу кампанію за висунення своєї кандидатури на президента ЗСА у виборах, що відбудуться в 1972 р. Сенатор Москі фактично був змушений так зробити, бо тепер він має багато прихильників, готових до праці. Виступаючи через телевізію, він сказав, що було б шкода втратити тих прихильних людей через довге вичікування передвиборчої кампанії.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ТРЮДО І ЧЛЕНИ ЙОГО УРЯДУ запропонували новий законопроєкт в ділянці допомоги потребуючим старшого віку особам та родинам. Якщо він буде прийнятий, то кардинально змінить традиційний підхід канадійців до цієї справи. За новим законопроєктом, федеральний уряд і далі має подавати допомогу потребуючим — пенсіонерам і убогим родинам, але не всім, а тільки таким, які дійсно допомоги потребують.

В ЕНҐЕЛВУДІ, Н. ДЖ., ПОЛІЦІЯ ЗААРЕШТУВАЛА 40-літню неґритянку Катерину Берксдел, запідозрену в тому, що вона навмисне провадила підпали в тому місті. Від 22 вересня там відбулось 17 підозрілих пожеж. Заарештована є головою відділу крайової Організації Соціяльної Справедливости. В Енґелвуді живе понад 25 000 душ населення, з них багато неґрів.

ЧЛЕНИ 810-ГО ВІДДІЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ автоводіїв, який нараховує круґло 10 000 осіб, вперше за 30 років будуть мати вибір у голосуванні за своїх провідників. Проти незмінного впродовж 30 літ президента Відділу Мілтона Зілвермана висунено ще дві кандидатури, в тому жінки Софії Ошак, яка працює в тому Відділі 27 років скарбничкою. Зілверман хотів би передати пост своєму синові.

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ МОШЕ ДАЯН БУВ дуже „вдоволений" своїми розмовами з президентом Ніксоном, державним секретарем Віллямом Роджерсом і секретарем оборони МелвіномЛердом, що їх він перевів під кінець минулого тижня, але ствердив у телевізійному інтерв'ю, що Ізраїль ще не вернеться до переговорів з Єгиптом за посередництвом шведського дипломата Ґуннара Ярріна. Моше Даян висловив бажання, щоб ЗСА допомагали Ізраїлеві фінансово і доставами зброї за пляном на дальшу мету, як це роблять Совєти Єгиптові, а не тільки в моментах кризи.

БРИТІЙСЬКА КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II ПІДПИСАЛА декрет, за яким британський уряд дістав широкі повновласті щодо господарювання електричною енергією. Внаслідку затяжного страйку робітників електрівень в Британії —— настала криза, яка вдаряє однаково по промислі, комунікації й торгівлі, як й по житті рядових громадян, позбавляючи доми освітлення і огрівання. Уряд заборонив світляні реклями й світляні передріздвяні прикраси.

17 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ НАРАДЖУВАЛИСЬ у Парижі під проводом голляндського міністра Жозефа Люнса і прийняли постанову, яка доручає поведення негайних студій над тим, які рішучі й гострі засоби охорони потрібні, щоб забезпечити дипломатів проти схоплювання їх екстремістами в різних чужих країнах.

ДО ЄГИПТУ ПРИБУЛА знову совєтська делеґація під проводом члена Політбюра компартії СССР Бориса Понамарьова, який запевнив єгипетських лідерів, що СССР підтримуватиме Єгипет проти можливої нової „аґресії" збоку Ізраїлю — „при всяких обставинах". Припускають, що це був натяк на рішення Москви активно підтримати Єгипет у війні проти Ізраїлю без уваги на становище Америки.

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ЗАРЕАҐУВАВ на погрозу президента Ніксона щодо можливости бомбардування північно - в'єтнамських військових об'єктів і шляхів постачання — лайками й образами. Керівна комуністична преса у Північному В'єтнамі назвала през. Ніксона „брехуном число 1": північно - в'єтнамські комуністи далі заперечують, наче б вони прийняли були в 1968 р. будь-які зобов'язання за ціну припинення бомбових налетів проти Північного В'єтнаму.

През. Ніксон призначить демократа Джана Б. Коннелі на секретаря скарбниці

Джан Б. Коннелі

Вашингтон. — Президент Ричард М. Ніксон подав до відома, що він вирішив призначити колишнього губернатора Тексасу, демократа Джана Б. Коннелі на становище секретаря скарбниці, що його займає тепер республіканець Дейвід М. Кеннеді. Сам Кеннеді мав би залишитися в складі уряду, як амбасадор для спеціяльних доручень, у віданні якого мали б бути міжнародні фіскальні і монетарні справи. Обидва призначення мають бути затверджені Сенатом до лютого 1971 р. Сповіщаючи про призначення Джана Б. Коннелі — колишнього близького співробітника президента Джансона, на секретаря скарбниці, през. Р. Ніксон підкреслив, що цим актом він хотів би допомогти в розвитку двопартійного підходу для розв'язування актуальних проблем внутрішньої політики ЗСА. Після затвердження Сенатом Дж. Б. Коннелі був би першим демократом в складі Ніксонового республіканського уряду. През. Ніксон високо оцінює досвід Коннелі на становищі губернатора, як як також його ознайомленість з міжнародними проблемами. В політичних колах коментують призначення Коннелі на секретаря скарбниці, як бажання през. Ніксона добитися підтримки демократів у Конґресі для пропонованих урядом законопроєктів і реформ.

Республіканські губернатори з усієї країни відбувають конференцію в Сан Веллі

Сан Веллі, Айдаго. — В понеділок 14 грудня ц. р. в цій ресортовій місцевості почалася конференція республіканських губернаторів із усієї країни. В конференції беруть участь також новообрані в останніх виборах губернатори, або губернатори-електи, як теж і ті шість губернаторів, які програли у виборах і каденція яких з початком 1971 року кінчиться. Відбувається конференція в атмосфері нарікань, з приводу поразки Республіканської партії у виборах, стверджень про конечність проведення відповідних реформ, щоб збільшити стан посідання республіканців і на становищах губернаторів і в Конґресі, тощо. Згідно з пресовими повідомленнями більшість губернаторів дивиться песимістично на виґляди Республіканської партії у виборах 1972 року. Дехто з губернаторів оцінює критично політику през. Р. Ніксона й висловлює суґестії, щоб віце-президента Еґню не ставити знову в кандидати на це становище. У зв'язку з конференцією, що відбувається в Сан Веллі (Долині Сонця), пущено в обіг дотеп, що вона мала б відбуватися радше в Дет Веллі (Долині Смерти).

У Вашинґтоні започатковано доповіді УКФундації

Вашинґтон. — Минулої п'ятниці, 11-го грудня, тут у приміщеннях семінаря св. Йосафата започатковано серію лекцій, які відбуватимуться в рямках Фундації Українських Католицьких Студій. Серію доповідей започаткував Митрополит Української Католицької Церкви в Америці, ВПреосв. Амвросій Сенишин, прочитавши доповідь про „Християнство в Совєтському Союзі". Передбачені дальші доповіді на теми: „Стратеґічна важливість України у світових справах" (22-го січня), „Російська Православна Церква, це засіб для московського народовбивства й імперіялізму" (16-го лютого), „Роля поневолених націй в теперішній декаді" (16-го березня) та „Американська політика відносно неросійських народів у СССР" (13-го квітня). Доповідачів не названо. У повідомлені сказано, що завданням фундації є „досліджувати та приготовляти доповіді і записки про майбутнє Української Католицької Церкви в Америці і в Україні."

Відбулася наукова конференція Комісії УВАН для вивчення літературної спадщини В. Винниченка

Ню Йорк.—1-го грудня ц. р. в залі УВАН у Ню Йорку відбулась наукова конференція Комісії УВАН для вивчення і публікації літературної спадщини В. Винниченка. Конференцію влаштовано з нагоди 90-річчя від дня народження В. Винниченка. Конференцію відкрив вступним словом віце-президент Академії проф. І. М. Фізер (Ратґерс Університет). Він підкреслив велике значення літературної спадщини В. Винниченка для новітньої історії української літератури. Він також висловив віру, що українське свідоме громадянство більше ніж досі зрозуміє вагу цієї справи і прийде з новими пожертвами у фонд видання спадщини Винниченка. Дальше керування конференцією перебрав проф. І. І. Бакало. Привітавши численних гостей і доповідачів, проф. Бакало надав слово першому доповідачеві професорові Університету Британійської Колумбії (Ванкувер, Канада), Валеріянові Ревуцькому на тему: „Еміґраційний період драматурґії В. Винниченка". Напочатку доповідач підкреслив, що драматурґійна творчість В. Винниченка в історії українського модерного театру має основоположне значення, а в особі письменника маємо єдиного драматурга, що вийшов був своїми п'єсами на світову арену. Далі проф. В. Ревуцький зупинився на докладній характеристиці п'єс, що їх написав Винниченко вже під час третьої своєї еміґрації: „Гріх", „Закон", „Пісня Ізраїля", „Ательє щастя", „Великий Секрет", „Над" і „Пророк". Другим доповідачем була пані Лариса Онишкевич, докторант Пенсильвенійського університету, яка виголосила доповідь на тему: „Соняшна машина" — роботи і антироботи". Доповідачка дала аналізу соціяльно утопійного роману В. Винниченка „Соняшна машина" і п'єси чеського письменника Кароля Чапека „Р.У.Р." (Россума Універсальні Роботи"), що написані майже одночасово, і прийшла до висновку про подібність, але незалежність кожного з цих творів. Третім доповідачем був Григорій Костюк (голова Винниченківської Комісії УВАН). У доповіді: „Деякі проблеми наукового вивчення Винниченкової спадщини" він схарактеризував сучасний стан вивчення Винниченкової спадщини і накреслив дальшу програму дослідів у чотирьох аспектах: 1) аспект біографічний, 2) історико-літературний, 3) філософічно - етичний і 4) суспільно - політичний.

Араби сприяють активній ролі ЗСА й СССР в справі замирення з Ізраїлем

Вашинґтон. — Йорданський король Гуссейн заявив у радіо-телевізійному інтерв'ю, що його проголошено в телевізійній програмі ЕйБіСі „Справи й відповіді", — що ЗСА й СССР повинні взяти активну участь в заведені миру на Близькому Сході. Їхня участь в змаганні до миру виключила б — заявив він — підозри, існуючі по обох сторонах. Заяву Гуссейна треба вважати за вислів думок всіх арабів, бо він напевне не був би склав її без попереднього порозуміння з Єгиптом. Гуссейн висловив в засаді готовість до признання Ізраїлеві коректуру кордону, зокрема він потвердив, що треба дати Ізраїлеві „ґарантовані" кордони, себто затверджені арабською стороною і великодержавами. Але він заперечив, наче б у нинішніх часах взагалі могли існувати „безпечні" кордони, що їх хоче Ізраїль. — Майже в тому самому часі на іншій телевізійній програмі, — ЕнБіСі „Стрічайте пресу" — ізраїльський військовий міністер Моше Даян висловився рішуче проти встановлення на ізраїльській території військової місії Об'єднаних Націй, бо — мовляв — Ізраїль має вже сумний досвід з такою місією: перед вибухом червневої війни в 1967 році на вимогу Нассера генеральний секретар ОН У Тант відкликав з Синайського півострова і так званої смуги Ґази місію ОН і це дозволило Єгиптові перевести там зосередження військ, у зв'язку з яким Ізраїль повів провенційну війну. Однаково Гуссейн, як Даян від'їхали вже з Америки.

Колишнього чеського прем'єра Черніка — виключили з компартії

Прага. — Центральний Комітет чеської комуністичної партії виключив з партії Ольдріха Черніка, який був членом тієї партії впродовж 25-ох років і був прем'єром Чехо - Словаччини впродовж 22-ох місяців. Після совєтської інвазії до Чехо-Словаччини в серпні 1968 року москалі арештували були Черніка й вивезли до Москви разом з тодішнім першим секретарем компартії Александром Дубчеком, але Черніка залишили на становищі прем'єра і він підписав був в жовтні 1968 року в Москві з совєтським прем'єром Алексеєм Косиґіним договір, який залеґалізував совєтську інвазію та залишення на чехословацькій території совєтських дивізій. В січні цього року Черніка скинули з прем'єра і зробили його міністром технічного розвитку. В п'ять місяців згодом він сам зрікся і виїхав на провінцію та перестав грати будь-яку ролю в партійному і державному житті. Тепер з цілої колишньої чесько-словацької верхівки, яка існувала в часі демократичних реформ, що їх започаткував був Александер Дубчек — одинокий ген. Людвіґ Свобода залишився ще в партії і на репрезентаційному посту президента республіки.

В Еспанії поширено права поліції у зв'язку з політичним неспокоєм

Мадрид. — Еспанський уряд припинив на пів року ту статтю еспанської конституції, яка наказує поставити перед суддю кожного в'язня найпізніше до 72-ох годин після його арештування. 10 днів тому те саме поширення прав поліції заведено в одній провінції басків, — тепер воно стосується цілої держави. Ці надзвичайні розпорядки уряд прийняв у зв'язку з політичним напруженням, яке настало внаслідку судження перед військовим трибуналом у Бурґосі 15-ох баскійських самостійників, чи пак автономістів. Прокуратор зажадав кари смерти для шістьох підсудних за вбивство одного поліційного комісаря. Ця розправа, яка розпочалась 3 грудня ц. р., викликала голоси протесту не тільки серед еспанської ліберальної лівиці, але й військовиків: частина еспанських старшин вважає, що поставлення політичних проступників перед військовий суд втягає військо безпосередньо до внутрішньо - політичних справ та наражає військо на непопулярність в народі. Сам голова того військового трибуналу буцім-то не захоплений приділеною йому ролею. Члени трибуналу вже від кількох років нараджуються над присудом в повному відокремленні від суспільства. 280 катальонських інтелектуалістів превели 48-годинний „сидючий страйк" в манастирі біля Барцельони. У Мадриді й інших містах відбулися протестаційні зібрання, арештовано понад 200 осіб. Закордонні корес-

ЗСА і СССР підписали договір про риболовлю; сенатори й індустрія протестують

Вашинґтон. — В п'ятницю 11-го грудня ц. р. представники ЗСА і Совєтського Союзу підписали договір про риболовлю на водах Атлантійського океану здовж середнього побережжя ЗСА, постановами якого обмежено в деякій мірі права совєтських риболовних команд до риболовлі на водах поблизу американських побереж. Згідно з новим договором продовжено на 15 днів період заборони ловлення деяких родів риб, збільшено заборонену для риболовлі зону на 75 миль і встановлено охорону спеціяльних родів риб. Американські сенатори і представники риболовної індустрії ЗСА виступили із протестом проти цього договору, стверджуючи, що встановлені обмеження не охороняють у відповідній мірі американських інтересів і що ЗСА пішли в деяких випадках надто „на руку" Совєтському Союзові. Дозволена для риболовлі область починається на 12 миль від територіяльних вод ЗСА і простягається від Кейп Мей в Ню Джерзі до Кейп Фір в Н. Каролайні й охоплює води Атлантійського океану до 1 000 миль на Сході. Відбувалися переговори на совєтському кораблі „Совєтская Літва" — тому самому, із якого пробував втекти литовський моряк радіооператор Сімас Кудірка. Деякі члени командування Прибережної Охорони заявляли у зв'язку з цим, що видано Кудірку в совєтські руки, щоб не загрожувати вислідові переговорів.

Помер пастор Іван Яцентий, президент Українського Євангельського Об'єднання, член Секретаріяту СКВУ

Пастор Іван Яцентий

Ню Йорк (СКВУ — УПС). — В середу 9-го грудня ц. р. увечері помер ненадійно на 75-ому році життя в Ошаві, Канада, пастор Іван Яцентий, президент Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки, член Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців і член Комісії Церковно - релігійних справ СКВУ.

Бл. п. Пастор Іван Яцентий народився 1895 року в с. Чернів в Україні. Своє ціле життя присвятив службі Богові та своєму народові як активний і провідний член українського протестантського руху. Покійний залишив у глибокому горю дружину та троє дітей. Похорони бл. п. Пастора Івана Яцентого відбулися в Ошаві, де він постійно жив, в п'ятницю 11-го грудня 1970 р.

Зі смертю бл. п. Пастора Івана Яцентого українське суспільство втратило видатного церковного і громадського діяча і провідника та палкого патріота, який все своє життя посвятив справам Церкви та свого народу.

Цієї суботи відбудуться загальні збори НТШ в ЗСА

Ню Йорк. — На найближчу суботу, 19 грудня, скликано восьмі з черги загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА. Збори відбудуться о год. 10.30 перед полуднем у приміщеннях Українського Інститут Америки при 79-ій вулиці і 5-ій евеню. На порядку нарад є відкриття, вибір мандатної і резолюційної комісій, звідомлення Управи, плян праці на другу частину теперішньої каденції та підготова до відзначення 100-річчя НТШ, дискусія, ухвали і резолюції. НТШ в ЗСА нараховує тепер 94 дійсних членів, 5 членів-кореспондентів, 231 звичайних членів та 20 членів прихильників, разом 350 осіб. Попередні сьомі загальні збори відбулися 28-го грудня 1968 року. На голову Т-ва тоді переобрано проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, після смерти якого в квітні 1969 року на голову обрано проф. д-ра Матвія Стахова.

Комітет Українських Студій в Гарварді почав видавати журнал „Рецензія"

Кембрідж, Масс. — Заходами Комітету Українських студій у Гарварді почав появлятися тут англійською мовою журнал „Recenzija" — A Review of Soviet Ukrainian Publications — „Рецензія" — Огляд Совєтських Українських Наукових Публікацій. В першому числі цього важливого видання, що появилося за редакцією докторанта Гарвардського Університета Ореста Субтельного, вміщено п'ять рецензій. В першій із них, що її написав Любомир Гайда, обговорена видана 1966 року в Києві праця молодого українського історика із Львова Ярослава Ісаєвича „Братства та їх роль в розвитку Української культури XVI - XVIII ст.", що її рецензент визначає, як видатне досягнення названого науковця. У другій із рецензій Омре Ронен дав перегляд видань опублікованих в СССР, в Києві і Ленінграді, з приводу 200-річчя з дня народження Івана Котляревського, втому числі його творів й „Енеїди". Третя рецензія, Всеволода В. Ісаєва присвячена оглядові виданого в Києві 1968 року збірника „Соціологія на Україні". Дуже основну рецензію з конкретними прикладами практикованих совєтськими бібліографами фальшувань і пропусків у т. зв наукових бібліографіях надрукував у цьому числі журналу проф. Омелян Пріцак, беручи за приклад виданий в Києві 1969 року бібліографічний покажчик видань Академії Наук УССР із ділянки суспільних наук. Порівнюючи покажчики видань київської Академії Наук з 1930-их років і з 1969 року, проф. Пріцак виявив ряд проведених в покажчику 1969 року викреслень прізвищ і праць видатних українських учених, між ними й членів Академії Наук, таких, як Миколи П. Василенка, Сергія Єфремова, Осипа Гермайзе, Володимира Гериновича, Катерини Грушевської й інших. Остання із вміщених у журналі рецензій — Ореста Субтельного — дає перегляд цілого річника 1969 року видаваного в Києві „Українського Історичного Журналу". Автор рецензії доводить, що названий єдиний і провідний київський історичний журнал не є ніяким форумом історії української нації, а тільки провінційним партійним органом, другорядного типу. Буде появлятися журнал „Рецензія" кожного півроку. Редактором чергового числа буде докторант Гарвардського Університету Любомир Гайда.

„Театр у п'ятницю" ставить трагедію „Медея" Жана Ануї

Філядельфія. — Від віртірка 15 грудня ц. р. тут у залі театру „Плейгавс" при 1714-16 Деленсі Стріт йдуть вистави трагедії „Медея" сучасного французького драматурга - модерніста, Жана Ануї, у перекладі Миколи Понеділка. У титуловій ролі виступає артистка Віра Левицька, у ролі її чоловіка Язона Богдан Паздрій, у ролі пістунки Марія Степова-Карп'як, інші дві ролі в руках Володимира Шашаровського і Євгена Левицького. Режисер Волод. Шашаровський, оформленням сцени і костюмів зайнявся артист-маляр Володимир Бачинський. П'єса основана на мітологічному переказі про жереиню - чарівницю Медею, одну з постатей із міту про похід арґонавтів по золоте руно. П'єса Жана Ануї займається — так само, як „Медеї" античних авторів грецького Еврипіда і римського Сенеки — розривом Медеї з її чоловіком Язоном та її страшною пімстою за зраду Язона. „Театр у п'ятницю" ставить уперше в історії українського театру цю п'єсу французького драматурга. Вистави відбуваються кожного дня до суботи 19 грудня. Початок вистав о годині 7.30 вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Українська правда в Гарварді

Від самого початку поселення в Новому Світі українці в Америці вважали й вважають за головне зобов'язання супроти своєї далекої батьківщини - України ширення правди про неї. Євангельське: „пізнайте правду, і правда визволить вас" навряд чи могло б мати ліпше застосування, як у відношенні до України. Немає бо в світі іншої країни, іншої нації, яку вороги так закутали б мрякобіссям лжі, як то вчинили з Україною, її тисячолітньою історією і культурою.

Багато, дуже багато вже зроблено, щоб розвіяти це мрякобісся, але найбільшим рішальним заходом у цій справі треба вважати створення першої катедри українських студій в Гарвардському університеті з пляном поширити ці студії ще двома катедрами та окремим інститутом.

Українська громада склала досі на українські студії в Гарварді три чверті мільйона долярів і хоч перша катедра цих студій існує там неповних два роки, ці фонди дали вже таку дивіденду власне в поширенні української правди, про яку ніхто з нас ще кілька років тому не поважився б і мріяти. Не все те, що дістся з українськими студіями в Гарварді, який імпакт мають ці студії на сам Гарвард, на міжнародну науку, навіть на міжнародну політику, знає найширша наша громада. Цю справу чи не найкраще схарактеризував один із членів Гарвардського Комітету українських студій, кажучи, що завдяки тим студіям українознавство перейшло із недавньої ще екзотики в серйозну ділянку науки.

Живим доказом і потвердженням сказаного може послужити виставка документів української науки й історії, що саме тепер відбувається в двох бібліотеках Гарвардського університету. Про включені у виставку твори й документи писав недавно на сторінках „Свободи" ініціятор і головний промотор українських студій в Гарварді, голова Гарвардського Комітету тих студій проф. д-р Омелян Пріцак. Але не описати того враження, що їх справляє ця виставка, і того значення, що його вона має. Жаден інший будинок тієї справжньої американської святині науки не має стільки відвідувачів, скільки мають ці дві бібліотеки. До них вчащають студенти і професори, їх не оминає жаден із численних американських і чужих науковців, що в такій чи іншій справі відвідують Гарвард. І кожний з них прямо „мусить" побачити цю українську виставку, численні ґабльоти якої приміщені у вестибюлі та вздовж входу до читалень. Виставлені документи і праці говорять самі за себе. В кожній ґабльотці приміщене ще написане на офіційних листах Гарварду виясненння виставлених документів і творів. Ці вияснення до — наприклад — документів з часів гетьмана Мазепи чи Української Народної Республіки кількома рядками скажуть і вчинять більше, ніж могла б зробити навіть наймасовіша наша демонстрація на вулицях Ню Йорку чи Вашингтону.

Виставка триватиме до кінця грудня, і вже вживається заходів, щоб продовжити її на січень. З кінцем грудня відбудеться в Бостоні конвенція Асоціяції Американських Істориків, і сотні її учасників матимуть нагоду бачити цю виставку, познайомитись з її „мовою". Варто було б побачити міну одного чи другого з цих істориків, який досі не мав нагоди познайомитися з українською правдою, коли запізнається він із зразками української культури з часів, ще поки Колюмб відкрив Америку.

Наша громада має багато пекучих потреб та завдань і їх треба здійснювати. Але правду говорив парох Бостону о. Степан Чомко, що між цими всіми завданнями й потребами є в цій хвилині дві найголовніші: поміснісіть української науки, яка вже здійснюється в Гарварді, і помісність Української Католицької Церкви, якої цій Церкві все ще відмовляється.

У світі, поза Його Творцем, немає нічого досконалого, завершеного. Мають свої проблеми і свої недоліки й українські студії в Гарварді. Але, ми прогаяли б вийняткову нагоду затвердити і поширити помісність української науки, якби пожертвами не причинились до відкриття двох дальших катедр та Інституту тих студій. Ми прогаяли б найкращу нагоду сприяти перемозі української Правди.

Безпечні кордони

Відвідини минулого тижня у Білому Домі спершу йорданського короля Гуссейна, а день пізніше ізраїльського міністра Моше Даяна заактуалізували проблему замирення на Близькому Сході. Хоч ця проблема втратила близьке зацікавлення в американському суспільстві просто тому, що люди вже до неї „звикли", вона все ще завжди пекуча, бо поки не буде миру — погрожує не тільки нова ізраїльсько - арабська, але й американсько - совєтська війна.

Гуссейн, найбільш прозахідній арабський лідер виявився куди примирливішим за Моше Даяна. Ізраїльтяни погодились були на резолюцію Ради Безпеки Об'єднаних Націй з 22 листопада 1967 р., в якій сказано, що Ізраїль має відкликати свої війська з окупованих ним арабських земель взаміну за „гарантовані й безпечні кордони". Ізраїль інтерпретує цей зворот так, що його кордони не були „безпечними", і тому власне прийшло в 1967 році до війни, — отож він мусить „скорегувати" кордони у свою користь. Гуссейн заявив, що Ізраїль може і повинен мати кордони, „гарантовані" арабськими сусідами й великодержавами, але „безпечних" кордонів узагалі в теперішніх часах не існує. Гуссейн потвердив цим недавню пересторогу: Ізраїль може мати або мир, або територію, — але не може мати одного й другого. Себто, інакше кажучи, якщо він не хоче виректися окупованих у червневій війні 1967 року арабських земель, то матиме нову, куди грізнішу війну.

Існує один пункт, в якому погоджуються Єгипет, Йорданія, Америка й Ізраїль: у випадку замирення на Близькому Сході й відкриття Суеського каналу зайвими стануть совєтські війська в Єгипті, яких — крім Москви — ніхто не хоче бачити над Нілом. Тому ізраїльські неприміренні максималісти грають небезпечну гру — яку бачить також Моше Даян.

35-річний Гуссейн, який має за собою вже 17-річний досвід володаря, став мудрим державним мужем і зручним дипломатом: усього в житті народів і окремих людей осягнути не можна.

ЗА РЕФОРМУ ПРАВОСУДДЯ В ЗСА

23 червня 1969 р. головою Найвищого Суду в Америці став 63-річний Воррен Ерл Бурґер, який за несповна півтора року свого урядування придбав собі опінію в американських правничих колах як активіст, в тому розумінні, що він зразу після своєї номінації узявся до ревізії американської системи правосуддя. Себто почав активно цікавитися не тільки судочинством, але й цілим апаратом державного правопорядку, дармащо суд в Америці це одна із трьох формально незалежних частин державного устрою, — поруч із Конґресом, як законодатним, і Президентом, як екзекутивними чинниками. Формально вони один від одного незалежні, але від їхньої гармонійної співпраці залежить добро країни і народу.

На надзвичайно складні проблеми американського правосуддя вказує 12-сторінкове інтев'ю з Ворреном Е. Бурґером в ЮС енд Ворлд Ріпорті" з 14 грудня ц. р., в якому цей названий найвищий репрезентант нинішнього американського судівництва виступив знову — після кількох попередніх промов на різних форумах — як рішучий критик панівної в Америці системи правосуддя і надзвичайно глибокий та вдумливий аналітик існуючих недоліків. Проте, він не обмежується ствердженням, де криється зло і яке воно, але призадумується над практичними конкретними способами поправи. Меморіял із низкою суґестій він передав до Американської Адвокатської Палати („Амерікен Бар Ассосієйшен") під час її конвенції в Далласі у Тексасі, і виголосив недавно в Сейнт Луїсі своєрідне „звернення про стан федерального судочинства".

Воррен Е. Бурґер — прихильник реформ по лінії правосуддя в Британії, таких реформ, які охопили б освіту й вишкіл суддів та адвокатів, передачу цілого ряду провин позасудовим чинникам, реформу в'язничної системи, реформу так званих поправних домів, підхід до справ у судах, кляcифікацію каригідних провин і злочинів і т. п. Але Бурґер признає, що інша атмосфера та інші відносини існують в Англії з її тисячолітньою традицією без писаної конституції, і інші в молодій американській державі. Він вказує також на легкі можливості розв'язування таких проблем у Данії чи Голляндії на їх невеличких територіях з невеликим числом мешканців, і куди гірші можливості на велетенській території Америки.

Бурґер не турбується атаками проти Найвищого Суду, бо — каже він — люди атакують і критикують всі державні установи, а присуди Найвищого Суду завжди були „новинками" на сторінках преси. Зате він уважає, що передусім треба ввести до судівництва модерні методи і поліпшити техніку, машинерію й адміністрацію судівництва. Як на порівняльний приклад вказує на шпитальництво, в якому вже 30-40 років тому зрозуміли, що треба змодернізувати адміністрацію і реформувати вишкіл фахового персоналу. Тому він виявив ініціятиву в створенні Інституту Судової Адміністрації при університеті в Денвері. Далі, він запропонував перевести реформу каральної системи. Адвокатська Палата створила Комісію, до якої входять адвокати, судді, професори права, фахівці карного права та соціологи. „Ні одна суспільна установа не ведена так погано, як наші в'язниці", — заявив Воррен Бурґер. Він пропонує вишколювати в'язнів у різних практичних професіях за їх індивідуальним нахилом та зацікавленням.

За найгірше, мабуть, зло американського судочинства Бурґер вважає „50 сепаратних стейтових судових систем плюс федеральна з можливістю безконечних відкликів від першого присуду до інших і вищих судів. Внаслідок цього накопичуються в судах неполаднані справи і підсудні роками вичікують „закінчення" своєї справи.

Окрему проблему становлять справи, в яких підсудний винен, але його мусять звільнити тому, що поліція не перестерегла його про його права, покористувалась незаконним підслухом або дала причину до закиду щодо поліційної „брутальности". Бурґер не заперечив, що деякі адвокати обертають американський суд у цирк, і пригадав, що така поведінка адвоката неможлива в Англії, бо там його негайно позбавили б адвокатського звання. Перевантаження судів справами внаслідок зволікання з переведенням розправи, лагідні виміри кари й леґальні можливості безконечних відкликів спричиняються до зросту злочинства. Бурґер переконаний, що коли б кожний арештований знав, що протягом 60-ох днів відбудеться над ним суд і була б обмежена можливість апеляцій від вироку, то число злочинів значно зменшилось би.

До накопичування у судах справ причиняються судові ферії. Від червня до жовтня вплинуло до Найвищого Суду 1.186 справ. Розправи, ведені перед судами присяжних, комплікуються надмірним числом — аж 12-ох присяжних; коли б їх було тільки шість, судові розправи були б легші й дешевші.

Суди терплять внаслідок відсутности модерних технічних засобів. Незаможні громадяни, які мають дрібні судові справи, терплять на тому, що адвокатам „не виплачується" брати такі справи, — для таких людей створено Сусідську Службу Правної поради, з якою люди повинні користуватись частіше. Число судових справ щораз зростає: у 1940 р. було в Найвищому Суді коло 1.000 зареєстрованих справ, у цьому році є їх 4.400, а на 1975 рік передбачається 5.629.

Виборна система стейтових суддів має свої добрі і погані сторінки. Негативною сторінкою є відносно низька річна платня: 16.500 до 20.000 долярів, тоді як такий юрист має інші можливості куди більшого заробітку. Збільшення числа суддів залежить від організаційної системи у стейтах.

Поважною болячкою судів і суспільства є так звані рецидивісти, себто проступники, що повторно вчинили злочин, за який уже були суджені. Поважну частину вини за це явище несуть погано вишколені і дуже низько винагороджувані в'язничні сторожі та взагалі сучасна в'язнична система. У цій ділянці переводиться реформи, але не скрізь. З усіх стейтів вона найдалі пішла в Каліфорнії. В деяких містах Америки існують першорядні, модерно влаштовані в'язниці, але поруч з ними — жалюгідні, з цілком неможливими умовинами. Воррен Ерл Бурґер, ідеаліст і оптиміст, повний запалу й енергії, водночас людина твереза й практична, вірить у покращання відносин в ділянці правосуддя в Америці, хоч вона й потребуватиме довшого часу.

Д-р Іларіон Калиневич

РОЛЯ ЗСА В ПЕРЕКЛАДАННІ СВІТОВОЇ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У змаганні Заходу зі Сходом наукова література стала поважною зброєю. Приблизно 50% світової наукової літератури друкується англійською мовою, зрозумілою для західніх науковців, а 50% такими мовами, як російська, китайська, японська і інші, переважно орієнтальні мови, які дуже мало або цілком незнані в західньому світі.

Досліди, переведені 1966 року в ЗСА, виявили, що 3.8% науковців мали деяке знання російської мови, причому лише 0.8% могли її читати й розуміти. Куди гірша справа з орієнтальними мовами.

Зарадити лихові стараються американські університети, заохочуючи молодих науковців і студентів вивчати чужі мови, навіть ставлячи вимоги знання чужих мов як передумову до певних студій. Однак, досі наладнати цієї справи не вдалося.

95% наукової літератури чужими мовами не дійшло б до уваги американських науковців, якби її не індексовано, не перекладано на англійську мову або не подавано у формі абстрактів.

Знання чужої наукової літератури стало передумовою дальшого наукового розвитку в самих ЗСА, тим більше, що останнім часом Західня Німеччина і Японія випереджають їх у деяких ділянках технічних наук.

Чималий попит на перекладну літературу спонукав приватні, професійні, академічні і навіть державні інституції зайнятися справою перекладання. І так, у 1950-му році Конґрес ЗСА створив спеціяльну агенцію Нешенел Саєнс Фондейшен з підрядним Оффіс ов Саєнс Інформейшен Сервіс, що має займатися перекладами, виміною і поширюванням наукови інформацій для федеральних і навіть приватних агенцій. Ця інституція має своїм завданням координувати програму перекладів, заохочувати різні організації до перекладної діяльности, уділяти на це субсидії тощо.

Друга, чи не найважливіша діяльність цієї фундації — керування т. зв. Ю. С. Спешел Форейн Карренси Саєнс Інформейшен Програм.

ЗСА уклали окремі угоди із деякими державами, на підставі яких можуть продавати їм надвишку своїх сільськогосподарських продуктів під умовою, що одержані за ті продукти гроші будуть уживані тільки у межах заінтересованих держав. А що ЗСА не завжди потребують продуктів, які експортує та чи інша заприязнена держава, вирішено взаміну приймати й використовувати інтелектуальні вартості даної країни, як рекомпенсату за сільськогосподарські продукти.

Нешенел Саєнс Інформейшен уповноважена управляти тими грішми, що їх дані держави вплачують на конто ЗСА. На цій підставі укладено ряд контрактів із державами, у яких ЗСА провадять і фінансують наукові досліди, збирають інформації, індексують, перекладають і роблять абстракти з наукової літератури, уживаючи місцевих науковців та фінансуючи їхню працю грішми, які дана держава вплатила на конто т. зв. Спешел Форейн Сарренси Саєнс Інформейшен Програм.

Такі контракти укладено із Індією, Польщею, Юґославією, Єгиптом, Тунісією, Пакістаном, Цейльоном, Бірмою і Ізраїлем. Їх умови передбачають переклади і публікації книжок, журналів, статтей, тез, абстрактів, патентів тощо. Також звертається увагу на виготовлювання бібліографій, спеціяльних провідників для наукових чужинецьких інституцій та діяльности самих науковців.

В Індії перекладають з мов індійської, російської, французької, німецької і дещо еспанської, в Польщі — з польської, в Юґославії — з сербо - хорватської, словінської, македонської і болгарської, в Тунісії — з арабської, еспанської, італійської і німецької. В Пакістані займаються перекладами з перської

(Закінчення на стор. 4-ій)

„ТЕПЕР ВЖЕ ЗНАЮ, ЧОМУ НАШ ПРАПОР СИНЬО-ЖОВТИЙ"

Українська дівчинка - середньошкільниця, народжена в Америці, прислала влітку ц. р. своїй родині листа з Европи. Вона в гурті інших американських туристок відвідала кілька країн, в тому числі ніколи не бачену Україну. Напередодні мандрівки додому, з Відня, молоденька туристка, виявляючи свою тугу за родиною — і Америкою, написала додому 8-сторінкового листа гарною українською мовою ще й прикрасила його кількома малюнками. На одному зображено український сільський пейзаж, із снопами й лісом на підгір'ї, на іншому — мотоцикл з причепом, в якому вона мандрувала з кількома членами родини в Україні до села: „Я зовсім не знаю, як можна їхати по таких дорогах і не перекинутись — повно болота, ровів та ще мусіли й річку маленьку переїжджати"...

Публікуємо уривки з цього листа - документу, що характеризує стан душі і почуття молоденької американської українки під час відвідин України. Прізвища й назви деяких місцевостей пропускаємо.

„Добрий день, дорогі! Хочу передати привіт з України..

„В Ужгороді нам давали дуже добру їду. Там кілька днів пересиділи, але як правду сказати, то переспали. Нас взяли до університету, до табору „Скалки" і хотіли нам показати, яке то в них є досягнення і взагалі поступ в науці. Ми все мусіли слухати й не дуже противитись, тому що хотіли бачити родини.., Вночі була подорож до Львова, так що ми майже не спали, думали, чи не побачимо Карпати, солом'яні хатки чи взагалі щось наше. В „Інтуристі" вже люди чекали на нас, і ми всі були напружені, бо не знали, чи впізнаємо своїх". Дівчина - туристка пізнала членів своєї дальшої родини завдяки схожості облич з обличчями її батьків.

„Ми були на цвинтарі, де похований Іван Франко; там було дуже тихо, й ніхто не цікавився нашою розмовою. Я бачила руду вивірочку, але вона не мала гарного хвоста. Ми не могли далеко відходити, бо я мусіла бути на обід і на вечерю в готелі. Хоч не було примусово. Все ж таки ніхто не звертав уваги, як я приходила їсти, а далі мала свобідний час".

Після другого опису зустрічі з родиною, особливо з бабусею, яка тримала увесь час свою доти небачену внучку чи й правнучку за руку, була бадьорою і не хотіла миритися з роками та любила працювати і час від часу говорила „та йой", авторка листа розповідає, як вони поїхали „до села":

„Їхали з три години, і ці всі речі, про які татко або мама оповідали вдома, то я на свої очі бачила. Тепер уже знаю, чому наш прапор синьо - жовтий. Поля з житом чи з іншим зіллям тягнуться часом милями, а зразу над тими полями синє-синє небо — так неначе прапор тягнеться"...

На Підгір'ї мандрівниця зустріла родину і „вперше побачила, як росте капуста в городі". У хаті бабусі „перекусили: яйця, помідори, хліб, грибовий борщ і малиновий сік. Все було так скоро приготовлено — і ще дали на дорогу. Я не уявляла, хата була така, як по селах. Як там могли всі разом вміститися, то я не знаю. Зробили знову знімки коло вишні і коло хати, і з поля вашого. Карого коня вже нема (він не живий). Корову також бабуня вже не тримає, бо не може коло неї ходити. Також бачила нову хату, але вона стоїть недокінчена, і через неї є дещо клопоту. Розкажу вже, як приїду".

Молода мандрівниця була зворушена, бо один із членів родини купив для неї квіти й парфуми. „Було дуже сумно, бо чомусь ми як люди то одна родина, але як життям — то два світи різних".

У Тернополі туристам наказали не відділятися від групи й бути обережними, бо „двох дівчат завернули, за те, що від'їжджали поза межу міста і в Львові і в Тернополі.

Про відвідини Києва: „Мушу сказати, що то була велика різниця — люди вже не як наші, дуже рідко чути нашу мову, карточки не по-українськи. Ленін більше об'являвся, взагалі чулася як не на Україні. Але місто дуже гарне, історичні місця чудові — св. Софія, пам'ятник Б. Хмельницькому, Золоті Ворота та Дніпро. Мушу сказати, що тут давали найгіршу їду, і що я навіть на один день захворіла від якихсь помідорів, слив'яного соку і мінеральної води. Мені майже вся їда там збридилася, так що один день я тільки чай пила".

На 7-й сторінці писаного від руки листа авторка зазначає: „Мушу вже кінчати, бо вже пізно, а я хочу рано встати, бо мушу йти до церкви й їду пізніше ввечері до Голляндії". Згадує про кількаденне перебування у Відні з кількома дівчатами: „Тут з усіх країн мені було найгарніше". І знову її думки повертаються до України:

„На Україні є краса, але не почуваю, що то є моє, і зовсім не могла б у тій системі уряду витримати.., Тут на волі можна з'їсти спокійно й не мусимо тихо говорити, бо ніхто не накручує розмову — і ніхто за тобою не слідкує як за злодієм".

У кінці листа згадує дівчинка про радісну зустріч із мандрівниками - українцями, пластунами із ЗСА, зокрема з Нюарку, з-поміж яких впізнала вона майже половину дітей. Лист закінчується словами турботливого побажання „до" батьків: „Будьте всі здорові, а я вже зовсім здорова!".

Б. Л.

Іван Смолій

НА МЕЖІ ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(З приводу роману П. Загребельного „Диво". Радянський Письменник, Київ, 1968)

(1)

Про можливості росту української літератури до світового рівня писало багато наших літературознавців, але про „велику літературу" як безпосередню мету заговорили наші творці слова найголосніше в період Українського Мистецького Руху (МУР) на терені Західньої Німеччини в 1945-50 рр. Саме формулювання цього своєрідного маніфесту МУР'у суґерувало, що великої літератури в нас нема, вона щойно починається, і її створять саме письменники-емігранти.

Справді, говорити про велчкість нашої новітньої літератури досі було важко. Почата без великих плянів і амбіцій, з щирої любови до слова, була вона в перший період буйна, на диво широко розвинена і, впарі з тим, відповідно до положення народу, провінційна. За першими фундаторами прийшов Шевченко, великий тим, що його писання дали народові змогу перетривати кризу, пережити. Великий Куліш, але він клав тільки основи. Здвигати будівлі не дано нікому, хоча таланти росли, і не один новий Гоголь пішов би українським шляхом, полонений красою й стихією української землі, якби не валуєвщина.

Ролю перебрала Галичина, ролю собі не під силу. Треба було кількох десятиліть, щоб перебороти язичіє (і косноязичіє). У тій боротьбі впав Франко, прочищаючи з посвятою каменяра шлях до великої літератури, розширюючи безмірно її горизонти в свідомості, що лише в тісному зв'язку з світовими літературами може вона визволитися з провінційности. Хто по ньому пішов ще вище, це, без сумніву, Леся Українка. Тут вперше наша література піднеслася до світового рівня, і лише наша бездержавність, а ще більше слабі зовнішні зв'язки зумовили те, що ні Л. Українка чи М. Коцюбинський, а згодом такі майстри як В. Стефаник чи Б. І. Антонич не здобули світового розголосу й признання.

Про великість нашої літератури в період будови держави і т. зв. Розстріляного Відродження говорити важко, бо надто коротко тривав той період, надто мало висловили наші творці перед своєю фізичною чи духовою ліквідацією. Трагічно великий Тичина — чергова ланка в рості нашої поезії до світового рівня. Великий Ю. Яновський — фундатор нової української прози. Ґрандіозні лаштунки драм М. Куліша. Неоклясики — не творці великої літератури, а вчителі. Школа необхідна, жаль, що їхні поуки та знахідки стали доступні повністю тільки частині українського літературного світу в Західній Україні, а згодом на еміґрації.

Якщо ж в еміґраційній літературі є познаки великости, то їх треба завдячувати найперше благословенному впливові великих учителів. У багатому ґроні МУР'у учні й послідовники неоклясиків становлять ядро, головну його прикрасу (Ю. Клен, Л. Мосендз, М. Орест, Е. Маланюк, Б. Кравців, С. Гординський). В тому гурті опинилися на еміґрації учні й продовжувачі великих творців Розстріляного Відродження (Т. Осьмачка, В. Барка, І. Багряний, Д. Гуменна, В. Чапленко, В. Гайдарівський, Ф. Мелешко, Л. Івченко та ін.), як теж такі індивидуальності як Галина Журба, У. Самчук, Ю. Косач, В. Лесич, О. Зуєвський, І. Керницький, О. Ізарський, О. Стефанович, А. Гарасевич, І. Качуровський та ціла молода плеяда (Л. Полтава, Я. Славутич, Петро Карпенко-Криниця, О. Смотрич, М. Ситник, О. Тарнавський, Л. Лиман, Б. Олександрів, Г. Черінь, М. Понеділок, В. Русальський, В. Онуфрієнко та ін.).

Далеко не повний перелік імен дає уявлення про мистецький потенціял еміґрації та про велике дерзання здобути світові вершини, що проявилося в широкозакросних поетичних та прозових полотнищах. Мірою осягів може бути те, що дехто таки продістався в світову літературу. Сьогодні нема сумніву, що без еміґраційної літератури з об'єднанням „Слово", зміцненої ще іменами таких визначних літературознавців як Ю. Шерех-Шевельов, В. Державин, Ю. Лавріненко-Дивнич, І. Кошелівець Б. Рубчак, Г. Костюк, В. Сварог, не можна уявити собі повної історії української літератури за два повоєнні десятиліття.

Шестидесятники — перша познака, що й на рідних землях крізь бурю й сніг, крізь пітьму молоде покоління доглянуло далекі творчі маяки, що зуміло докопатися аж до глибин, де закопано, засипано, затоптано скарби минулого, і по уламках відчитати передання батьків. Така Ліна Костенко, такий Вінграновський, такий І. Драч — постать найяскравіша, бо в нього, крім рідних впливів, впливи світової поезії. Тут лінія розвитку нашої поезії знову досягла світового рівня.

Щодо прози, то вона ще в формальному шуканні. Є нові знахідки (Є. Гуцало), але нічого великого. Для великої літератури треба, мабуть, не тільки форми, але й великої теми. Війна дала великі теми (з них майже найкраще схопив їх Г. Тютюнник у своєму романі „Вир"), та соцреалізм і цензура знівелювали все до рівня пересічности, стягаючи туди й такі талановиті та амбітні індивідуальності як М. Стельмах чи О. Гончар.

*

„Диво" П. Загребельного — чергова поява в серії історичних творів з княжої доби, де віддаль тисячоліття якось поменшує тиск обов'язкового для письменника соцреалізму. У Скляренка голошуванні соціяльних нерівностей княжої доби, слідний він і в Загребельного, хоч останній ухитрився як творець відділити небо від землі, суходіл від океану, провівши паралельну розповідь з давнини і з сучасности. Якщо автор задумав так укласти своєрідну мозаїку, наслідуючи свого героя Сивоока, мітичного творця Київської Софії, то вийшла для нього невдача. Твір у перекрої нагадує радше геологічні нашарування, де верстви чистого мармуру й блискучого алябастру чергуються з сірим пісковиком і зчорнілим торфом з соцреалістичного мочару.

СОЮЗОВЦІ! ЦЬОГОРІЧНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.892 ЧЛЕНІВ, ЩЕ ТІЛЬКИ 1.108 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО 6,000. ДОКЛАДІТЬ УСІХ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ЦЕЙ КОНВЕНЦІЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ПРИКЛАДНІ ГРОМАДИ В ЗСА В ЗБІРЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ В 1970 Р.

Ще тільки місяць грудень залишився до закінчення цьогорічньої збірки Національного Датку. Як в минулому, так і в ц. р. Платники УНФонду мусять поспішити, щоб ще до Нового Року виконати свій національний обов'язок. З наближенням кінця року проголошуємо список наших примірних громад, що склали на Український Народний Фонд поважні суми грошей, а саме: на день 1-го грудня 1970 р. 12 українських громад склали по $1,000.00 і більше, — зокрема у цій збірці першуном є Відділ УККА у Філядельфії, що осягнув суму: $8.017.00, а за ним громади Ню Йорку, Нюарку - Ірвінґтону, Чикаґа, Дітройту, Сиракюз, Джерзі Сити і Рочестеру, що зібрали більще $2,000.00. 22 громади склали по $300.00 і більше, ще є громади, які завжди перші у збірці Національного Датку, але ще не прислали до Централі УККА свого звіту, як, наприклад: Лорейн, Огайо; Виллимантик, Конн.; Балтимор, Мд. і другі. Сподіваємося, що, коли буде проголошена 15-го грудня слідуюча листа примірних громад, то число їх збільшиться, разом із сумою зібраних грошей. Це дасть змогу УККА продовжувати свою відповідальну працю та її значно поширити й поглибити.

Ще раз подаємо для інформації, що згідно з рішенням Департаменту Фінансів у Вашинґтоні, Відділ Податкової Служби з дня 19-го травня 1967 р. звільнив Український Конґресовий Комітет Америки від податків, а тому всі вплати на УНФонд, як і інші пожертви або записи, вплачені, як до Централі УККА, так і до його Відділів, можна подавати у податкових зізнаннях, як вплати на культурно - харитативні цілі.

Нижче подаємо виказ передових громад, які до 1-го грудня 1970 р. зібрали на УНФонд 300.00 або більше долярів.

ВІДДІЛИ УККА, ЯКІ ДО 1-го ГРУДНЯ 1970 Р. ЗІБРАЛИ НА УНФОНД 300.00 АБО БІЛЬШЕ ДОЛЯРІВ

1.	Філядельфія		$ 8,017.00
2	Ню Йорк, Н. Й.:		
	Метрополітальний	— $ 4,533.00	
	Бруклин	— 1,543.00	$ 6,076.00
3.	Нюарк - Ірвінґтон, Н. Дж.		2,730.00
4.	Чикаґо, Ілл		2,710.00
5.	Дітройт Міш.:		
	Схід і Гемтремк	— $1,575.00	
	Метрополітальний	— 770.00	2,345.00
6.	Сиракюзи, Н. Й.		2,320.00
7.	Джерзі Сиclient, Н. Дж		2,215.00
8.	Рочестер, Н. Й.		2,095.00
9.	Ню Гейвен, Конн.		1,670.00
10.	Янґставн, Огайо		1,610.00
11.	Клівленд - Парма, Огайо		1,333.00
12.	Гартфорд, Конн.		1,016.00
13.	Трой, Н. Й.		811.00
14.	Елізабет, Н. Дж.		791.00
15.	Бостон, Масс.		770.00
16.	Ню Бронсвік - Бавнд Брук Н. Дж.		757.00
17.	Пассейк - Кліфтон, Н. Дж.		686.00
18.	Міннеаполіс, - Ст Пол.		672.00
19.	Амстердам, Н. Й.		6666.00
20.	Бриджпорт, Конн.		646.00
21.	Біґгемптон, Н. Й.		530.00
22.	Трентон, Н. Дж.		498.00
23.	Сан Франціско, Каліф.		488.00
24.	Йонкерс, Н. Й.		472.00
25.	Честер, Па.		470.00
26.	Вашинґтон, Д. К.		460.00
27.	Скрентон, Па.		442.00
28.	Виллимантик, Конн.		395.00
29.	Бофффало, Н. Й.		355.00
30.	Норвич, Конн.		350.00
31.	Піттсбурґ, Па.		327.00
32.	Балтимор, Мд.		310.00
33.	Акрон, Огайо.		300.00
34.	Редінґ, Па.		300.00

У Милвокі відзначено 20-річчя геройської смерти ген. Чупринки

В неділю, 8-го листопада ц. р. у Милвокі, Вискансин, відзначено 20-річчя геройської смерти славної пам'яти генерал - хорунжого Романа Шухевича — Тараса Чупринки, Головного Командира УПА, провідника ОУН на рідних Українських Землях і Генерального Секретаря УГВР — Святочною Академією яку влаштував Відділ УККА у Милвокі.

Від місяців Відділ УККА у Милвокі підготовляє Свято секретар, Олесь Черень. Перед Святом покликано до життя Громадський Комітет. До його складу ввійшли всі громадські Організації Милвокі, а саме: Міжосередкова Дружина Суспільників СУМА „Сибірські Вовки"; ООЧСУ; Відділ ч. 46; ОД ТУСМ - Америки ім. Миколи Міхновського на стейти Ілліной - Вискансин; Осередок СУМА ім. кн. Ярослава Мудрого; Братство кол. вояків I УД УНА; Відділ ч. 51 СУА; Відділ ч. 215 СУК „Провидіння"; ім. сл. п. Митрополита Андрея Шептицького; Українознавча Школа Парафії св. Михаїла Помісної Української Католицької Церкви; Українська Кредитова Кооператива; Товариство ч. 118 УНПомочі „Вільна Україна"; Відділ ч. 103 УНСоюзу; та Український Танцювальний Ансамбль „Дніпро".

В день Свята в залі Дому Парафії св. Михайла Помісної УКЦеркви зібралось понад 150 українців громади Милвокі, щоб поклонитися генерал - хорунжому.

Юнацтво внесли прапори СУМА при Осередку ім. кн. Ярослава Мудрого, а за ними „Сибірські Вовки" відчитали „Звернення воюючої України . . ." з 1949 р. Свято відкрив голова Відділу — інж. Микола Семеняк і, до переведення програми покликав Олеся Череня — секретаря УККА. Святочне слово виголосив інж. Степан Голяш, колишній вояк УПА з Чикаґо.

В мистецькій частині: збірний хор 24-го Відділу ОЖ ОЧСУ — Осередку СУМА ім. Крут з Чикаґо під керівництвом диригентки М. Ґалан; квартет старшого Пластунства з Чикаґо; українознавча Школа Парафії св. Михаїла Помісної Української Католицької Церкви; Осередок СУМА ім. кн. Ярослава Мудрого; та 46-ий Відділ ООЧСУ, Милвокі.

О.У.В.Ф. поклали цвіти під великим портретом генерал-хорунжого. Над портретом — великий золотий металевий тризуб. Під портретом чотири синьожовті прапори. А поруч виписані річниці цього року і рік смерти Чупринки.

Свято відкрив молитвою о. Іван Олексюк, парох Парафії УКЦеркви, а закрив молитвою о. Демян Ольгин, парох Парафії Св. Покрови УАПЦеркви.

На кінець святочна громада заспівала національний Гимн „Ще не вмерла Україна"

А. Ч.

Академія на честь Головного Командира УПА в Бавнд Бруку

В неділю 29-го листопада 1970 року, в осередку Консисторії Української Православної Церкви, заходами Відділу УККА, невелика, але досить активна громада Ню Бронсвік, Баунд Брук, — вшанувала пам'ять Головного Командувача УПА Генерал-Хорунжого Тараса Чупринку — Романа Шухевича. Невелика заля осередку була заповнена, (понад 100 осіб).

Коротку, але змістовну доповідь про Героя дня, виголосив проф. Ратґерського університету д-р І. Головінський.

Присутні, Сумівці, а також маленька Ліда Янусь, деклямували вірші, як от: „Повстанці" (Ляриса Вітик), „Чупринка" (Юрій Головінський), „Незабутній Листопад" (Ліда Яцусь), „Містові Льва" (Олег Панкевич), „Повстанці" (Тереса Хомут).

Мішаний хор „Верховина", під диригентурою диригента Леоніда Харченка, відспівав чотири пісні: „Карпатські Січовики", „Живи Україно", „За рідний Край" та „Україно зоре".

Гимном „Ще не вмерла" — закінчено академію.

Всім учасникам та організаторам академії, зокрема голові відділу інж. Л. Харченко та секретареві Мирославу Яцусь, які, либонь, найбільше потрудились в підготовці до академії, належиться загальне призначня і подяка.

А. Гас.

П'ятий Равт Української Преси в Торонті

Спілка Українських Журналістів Канади інформує, що вона продовжує давню традицію і влаштовує п'ятий з черги Равт Української Преси в Торонті, який відбудеться 30-го січня 1971 р. у Торонті в залях Українського Дому, вул. Крісті 83-85.

Під час Равту буде проведено вибір кралі і двох князівен української преси на 1970 р. з-поміж кандидаток, запропонованих окремими органами української преси, що виходять або мають свої представництва в Торонті.

Управа СУЖ просить інші українські товариства та організації не влаштовувати 30-го січня 1971 р. інших більших забав, щоб обминути зайву конкуренцію. Управа СУЖ піддає також іншим своїм осередкам (Вінніпеґ, Едмонтон, Монтреаль) думку піти слідами Торонта і зібрати своїх читачів на подібну приємну розвагову імпрезу того ж карнавалу.

Зі своїх скромних заощаджень Спілка Українських Журналістів Канади виплатила 750 дол. на видання видавництвом „Український історик", довідково - бібліографічної праці, 500 дол. на видання праці д-ра М. Боровика під фірмою УВУ про українську пресу в Канаді і 150 дол. на книжку д-ра Богдана Стебельського про „Періоди розвитку дитини від I до 18 рр. життя у світлі психології, педагогії і мистецтвознавства".

П. С. Просимо всі Шановні редакції українських газет не пізніше 20-го грудня ц. р. надіслати на адресу управи СУЖ знімки краль або більшу кількість готових метів разом з короткими даними про кандидаток, та вплатити 15 дол. на рахунок коштів.

СПІВОЧИЙ АНСАМБЛЬ „АМБАСАДОРИ"

Ірвінґтон. — Понад 200 слухачів оплескували виступи гумористів Ігоря Чуму та Романа Шведа і співочий Ансамбль „Амбасадори", під мистецьким керівництвом молодого композитора і професора музики - співу в Менор Джуніор коледжі Михайла Длябоги на „Вечорі розваги", влаштованому Відділом АДУК Північного Ню Джерзі 6-го грудня, в залі УНДому в Ірвінґтоні. В складі Ансамблю „Амбасадори" виступали: п-і Віра Длябога, Ігор Шуган, Омелян Гельбін, Любомир Калинич, піяністка — Марія Ґеча. В репертуарі „Амбасадорів" — нові пісні на тексти різних поетів, сучасного звучання, із застосуванням техніки сучасної гармонізації. На вечорі було багато молоді, якій особливо сподобались такі нові пісні, як „Шушай бой з Коломиї", „В тебе біле", „Коханка", „Лебеді", „Українська серенада" та ін.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Наукове Засідання

Комісії для дослідів над пореволюційною Україною і Радянським Союзом.

Доповідь мґра Романа Ільницького:

„ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917-1920 РР. НА ПРОГРАМУ ТА ІДЕОЛОГІЮ ОУН".

Засідання відбудеться в суботу, 19-го грудня 1970 року, о 4-ій год. дня в приміщенні Академії: 206 Вест. 100 вул. Ню Йорк, Н. Й.

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1970 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1970 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ЧЕТВЕР, 31-го ГРУДНЯ 1970 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Оповістка

В своїй організаційній поїздці по осередно-західних стейтах, на закінчення кампанії УНСоюзу в 1970 році, в порозумінні з місцевими Окружними Комітетами УНСоюзу

Д-р Ярослав Падох

головний секретар УНСоюзу

— відбуде —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

в таких союзових громадах:

СУБОТА, 19. ГРУДНЯ: МІННЕАПОЛІС, Мінн., в Українському Народному Домі при 28 Друга вул. Норт-Іст, год. 5-та веч. О год. 7-ій веч. там же відбудеться Зустріч з Молоддю з доповіддю Я. Падоха.

НЕДІЛЯ, 20. ГРУДНЯ: ОМАГА, Небраска, в залі Успенської Церкви при 1513 Марта вул., о год. 11-ій перед полуднем, після Служби Божої. Там же відбудеться зустріч із Громадянством.

ПОНЕДІЛОК, 21. ГРУДНЯ: ЧИКАГО, Ілл., в Союзовому Домі при 845 Норт Вестерн Аве., о год. 7-ій веч.

ВІВТОРОК, 22. ГРУДНЯ: ДІТРОЙТ, Миш., в Українськім Народнім Домі, при вул. Мартин ч. 4655, о год. 6-ій веч.

СЕРЕДА, 23. ГРУДНЯ: КЛІВЛЕНД, Огайо, в домі гол. радного Тараса Шмагали, 7725 Selwick Drive, Parma, Ohio, о год. 7-ій веч.

В цих нарадах повинні взяти обов'язкову участь усі місцеві секретарі та організатори, а всі інші відділові урядовці, члени УНСоюзу та громадяни, які бажали б забезпечитися в УНСоюзі, будуть на зборах радо бачені. Усі ці наради будуть короткі: триватимуть рівно по дві години.

Український Народний Союз
Організаційний Відділ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у НЮ ЙОРКУ

П'ятниця, 18-го грудня 1970 року

год. 8-ма вечора

„ДІТИ — НАДІЯ НАРОДУ І БАТЬКА-СОЮЗУ"

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР
у виконанні
ДІТЕЙ, ЧЛЕНІВ 457-го ВІДДІЛУ УНС Т-ВА „КУЛЬТУРА"
БАГАТА Й ОРИҐІНАЛЬНА ПРОГРАМА.
НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ!

Що діється в студентському русі на Україні і в діяспорі? Які події турбують українське студенство в проглядному часі?

Який їх вплив на життя еміґрації?

Відповідь на ці і близькі до них питання постараються дати у своїх коротеньких доповідях п. н.

„РОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНСТВА В СУСПІЛЬСТВІ"

Студенти університетів і члени УСГ в Ню Йорку

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ, ЯРКО КОППВ і ОЛЕГ ІЛЬНИЦЬКИЙ

Місце доповідей: Заля ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ Сенфорд Евеню в НЮАРКУ, Н. Дж.

Час доповідей: СУБОТА, 19-го ГРУДНЯ 1970 р. год. 6:30 вечора

До участи запрошує всіх, а спеціяльно Студентів

Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України
Відділ — Нюарк, Н. Дж.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149-2 ave

● З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 18 грудня ц. р., в навечір'я святого Миколая, відбудеться там Вечір під гаслом „Діти — надія Батька - Союзу". Виконавцями будуть юні члени 457-го Відділу УНСоюзу Т-во „Культура". Багату програму виконають Оля і Ліля Длябога, Нестор Данилюк, Роман Івасівка, Ірена Чорна та Оленка, Віра і Василь Шуміловичі. Вечором проводитиме Галя Кіляр. Початок о год. 8 веч.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АСОЦІЯЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПРОФЕСОРІВ

ділиться сумною вісткою з Членством і українським Громадянством, що 8-го грудня 1970 р. несподівано відійшов у Вічність

Член-Основоположник нашої Асоціяції та її кол. Заступник Голови

Проф. д-р МИХАЙЛО ОВЧИННИК

професор іхтіології та кустос природничого музею Мишиґенського Стейтового Університету в Лансінгу, Миш.

●

Дружині й Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 13-го грудня 1970 р. по довгій і важкій недузі відійшла у Вічність на 89-му році життя

наша Найдорожча

МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ і ТЕТА

МАРІЯ СУШКІВ з дому ТЧЦІНЄЦЬКА

ПАНАХИДА — в середу, 16-го грудня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН — в четвер, 17-го грудня 1970 р. о год. 9-ій ранку з того ж заведення до церкви св. Юра, а опісля на український цвинтар в Бавнд Бруку.

В глибокому смутку:

син — ВОЛОДИМИР з дружиною ВІРОЮ і донькою ДАРІЄЮ
донька — СТЕФАНІЯ САЛДАН з мужем МИХАЙЛОМ
синова — МАРІЯ СУШКІВ з донькою МАРТОЮ і зятем ДАРКОМ ВОРОХОМ та внуками: ЛЯРИСОЮ і ХРИСТИНОЮ
зять — д-р ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ
внуки: ЗЕНОН ГРИЦАН
ЧЕСЛАВ ГРИЦАН з дружиною ЛЯРИСОЮ і дітьми: МІЛЕЮ і ЮРІЄМ
ЛІДІЯ СУШКІВ з мужем ОМЕЛЯНОМ і дітьми: ТАНЕЮ й АНДРІЙКОМ
сестрінок РОМАН БРЕХУН з дружиною ЛІДІЄЮ і дітьми: РОМАНОМ і ЮРІЄМ
сестрінка ЯРОСЛАВА БРЕХУН
та близька і дальша Родина в Україні й ЗСА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 13-го грудня 1970 р. несподівано упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

о. МИКОЛА ДЕРЕШ

ур. 12-го грудня 1893 р. в Добрянах, біля Стрия, а священичі свячення одержав 7-го квітня 1921 р., довголітній парох села Молодинчe біля Ходорова, в ЗСА в Ансонії, Конн., Амстердамі, Н. Й., Бродальбін, Н. Й., та 12 літ парох Лудлов, Масс.

ПАНАХИДИ будуть відправлені у вівторок та середу, 15 і 16-го грудня о год. 6-ій веч. в українській католицькій церкві св. Петра і Павла в Лудлов, Масс.

СВЯЩЕНИЧІ ПОХОРОНИ відбудуться в четвер, 17-го грудня 1970 р. о год. 10-ій ранку з тої ж церкви на парафіяльний цвинтар.

В глибокому смутку:

дружина — ЯРОСЛАВА
доньки: ТЕТЯНА КРИВУЛИЧ з мужем ВОЛОДИМИРОМ
КСЕНЯ МАСЛОВСЬКА з мужем МИХАЙЛОМ
внуки: ДАНИЛО і КАЛИНА
швагер — ЮРІЙ ТЕОДОРОВИЧ з родиною в Чикаґо
АНДРІЙ і СЛАВКО ЛЕСІВ — сестрінки з родинами
ІРИНА ДЕРЕШ — братова
Родини КОЗАК і ШИПАЙЛО
та близька і дальша Рідня в ЗСА і в Україні

ЩО ДУМАЄ МОЛОДА УКРАЇНКА ПРО СУА

Щоб відповісти на це питання, треба б схарактеризувати молоду українку довідатись, що саме вона вимагає від такої організації, як СУА, і що вона може від неї мати. В більшості молода жінка сьогоді має вищу освіту. Вона працює за фахом, або не виступає професійно, а піклується родиною. Вона начитана і заабсорбована сучасними справами ближчого чи дальшого оточення. По можності, вона подорожує, пізнає світ.

Хоча така молода жінка в більшості тут родилась, все таки вона плекає багату спадщину свого українського народу. Не всі володіють українською мовою, але люблять і стараються передати своїм дітям дорогоцінності української культури. Сьогодня молода жінка української громади має ширші погляди, є інтелігентна і, розуміючи політичне й суспільне положення українців, бере на себе відповідальність затримати суть українства і передати його своїм малятам.

Які вимоги ставить молода жінка, вступаючи в члени СУА.

По-перше, вона бажає знайтися в групі людей, які були б підхожі її віком і зацікавленням. Вона вимагає, щоб організаційна програма дала їй змогу працювати як для національного, так і для особистого розвитку. Вона домагається арени, щоб виявити свою індивідуальність.

Останніми роками створилось багато Відділів СУА, так званих молодечих. В їхні лави вступають молоді жінки, товаришки, знайомі між собою, схильні працювати разом і схильні розвивати свої заінтересування. Створюючи молодечі Відділи, СУА відкрив дорогу для більшого членства з молоді, зрозумівши сучасний потяг молодих людей до самостійного сприймання вказівок і виконання їх в змислі індивідуальности.

Ціль СУА є зберегти суть українського роду й народу. Практичне здійснення цієї ідеї набирає сто і одну форму, торкаючись майже кожної ділянки щоденного життя. Між іншим, включена й суспільна опіка, тут і на Рідній Землі, виховання дітей дошкільного віку і т. д. СУА також є одним з найцінніших живих джерел української культури і мистецтва, з якого молода жінка може черпати дещо з культури й народної творчости для свого знання чи для розвитку своїх дітей. Саме це багатство програми є найбільш приваблююче та конструктивно характеризує організацію.

В рядах СУА молода жінка має поле для індивідуального розвитку. Її взаємини з іншими людьми, її праця як члена управи відділу, виробляє дуже бажані риси характеру — респектування другех, вирозуміння і толеранцію. Вона, показавшись сильною на даній ділянці праці, має змогу стати авторитетом і провідником.

Як активна членка СУА, молода жінка осягає подвійну ціль: вона стає корисним членом української громади та набуває ширших поглядів, завдяки практиці в праці на суспільній ниві.

Марта Бачинська

Свято Покрови і відзначення „Базару"

В неділю 22-го листопада ц. р. в Катедрі св. Володимира в Чикаґо відправлено Панахиду за розстріляних під Базарем большевиками українських Лицарів.

Українські катол. священики о. Джудинський і о. Ґабрусевич та православний о. декан Білецький відправили Панахиду, а кол. вояки, ветерани усіх формацій українських армій під своїми прапорами стояли в почесних рядах.

Після Панахиди відбувся спільний вояцький апель об'єднаних в Міжкомбатантському Комітеті ветеранських організацій, а по закінченню апелю подали ветеранам святочний обід, влаштований панями з Вільного Козацтва для відзначення Свята Покрови.

Під час обіду промовляли, говорили про значення історії культу Святої Покрови і трагедії українського лицарства під Базарем: інж. С. Ґоляш, полк. Сірий-Сіренко, п. Бабяк, п. А. Кущинський, п. Іващук і п. плк. Мандзенко.

Свято закінчено, як і спочатку — молитвою, і відспіванням державного гимну.

Н. Р.

ПОСВЯТИЛИ ЦЕРКВУ У ВЕСТОНІ, ОНТ.

Торонто. — У м. Вестон, Онтаріо, українська католицька громада посвятила новозбудовану церкву св. Димитрія Великомученика, залю та резиденцію біля церкви, парохом якої є о. Іван Татарин. Нову церкву поблагословив та відправив у ній першу урочисту Службу Божу, при співучасті багатьох священиків, Владика Ізидор Борецький, єпископ Торонтонської Єпархії. У торжествах взяли участь 600 парохіян і гостей.

В НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧЕНО 30-РІЧЧЯ ОКРУЖНОЇ РАДИ СУА; ЗАПЛЯНОВАНО БУДОВУ ВЛАСНОГО ДОМУ

Ню Йорк. — В суботу, 12-го грудня, в год. 5-ій тут, в залі Народного Дому відбувся бенкет з приводу 30-річчя Окружної Ради Союзу Українок Америки. Бенкет попереджено коктейлем і перекускою.

По коктейлі приявні переходили у велику залю і там розглядали мистецькі експонати 30-річної творчої праці СУА. Працю мистецької виставки очолювала Наталія Хоманчук, голова 1-го Відділу СУА. Вона допомагала в комплектуванні експонатів і віднайденні архівів.

На кріслах, довкруги столиків, лежали примірники газети „Свобода", а також книжки видані з нагоди 30-річчя Окружної Ради СУА, зредаговані Лідією Бурачинською.

Під звуки маршу „Соколи, соколи" увійшла Президія Ювілейного бенкету.

Марія Томоруґ, голова Ювілейного Комітету, привітала Іванну Рожанковську — голову Окружної Ради, Стефанію Пушкар — голову СУА і Осипу Грабовенську — секретарку управи СУА, всіх бувших голів Окружної Ради, делеґаток і священиків: о. Данилевича, пароха православної церкви св. Володимира, і о. д-ра Ґавліча, пароха католицької церкви.

Марія Томоруґ попросила присутніх вшанувати померлих членкинь одноxвилинною мовчанкою. Потім вона зреасумувала пройдений шлях праці, підкреслила важливість існування Окружної Ради в об'єднуванні поодиноких відділів, згадала 4 новостворені відділи, бажала дальших успіхів у праці і запросила Ніну Січинську до дальшого ведення програми, яка привітала всіх із ювілейним бенкетом і запросила до слова Іванну Рожанковську.

Іванна Рожанковська — голова Окружної Ради згадувала піонерів жіночого руху, підкреслюючи при цьому працю почесної голови Олени Лотоцької і першої голови Окружної Ради Юлії Яреми. Підкреслювала працю СУА у різних ділянках, стверджуючи, що до відділів СУА вписуються чимраз більше молодих, вносячи оригінальні, свіжі ідеї. На превелику радість присутніх відмітила плян будови власної домівки в Ню Йорку, закликаючи всіх до підтримки. Закінчила: „Ми живемо, ростемо й допомагаємо українській спільноті збудувати новий, сильний бастіон".

Бенкет відкрив молитвою о. д-р Володимир Ґавліч. Після цього говорила інж. Стефанія Пушкар. Вона привітала Іванну Рожанковську — голову Окружної Ради; Розу Полчій — містоголову Ради; Осипу Грабовенську — секретарку Головної Управи СУА, Марію Ржепецьку — реф. мистецтва при централі; Ірину Левицьку — орг. реф. СУА; о. д-ра Ґавліча; о. І. Данилевича і його дружину; д-ра Романа Гуглевича — голову Об'єднаних Організацій; бувші голови Окружної Ради: Іванну Бешцаль, Олександру Різник, Ірину Падох, Наталію Чапленко і Оксану Рак; Марію Демидчук — прес. реф. Окр. Ради; Катерину Пелешок — голову контрольної комісії; Лідію Бурачинську — містоголову центру; Марію Душник — реф. зв'язків головної управи СУА; Ірину Кіндратчук — голову відділу СУА в Нюарку, Н. Дж. Як і попередні прелеґентки, Стефанія Пушкар підкреслила важливість 30-річної праці в створенні різних культурних центрів і установ, досягнення федерації усіх жіночих організацій почерез створення Окружної Ради. Передала побажання дальших успіхів і внесла многоліттєвіє всім працівникам.

В мистецьку програму вечора увійшли пісні, проспівані Лярисою Маґун, при фортепіяновому супроводі Наталії Даниш: „Цвітка дрібная" — слова М. Шашкевича, музика Матюка; „Тихесенький вечір на землю спадає" — слова Самійленка, музика Стеценка; і „Місяцю ясний" арія із „Запорожця за Дунаєм".

Опісля, в англійській мові, промовляла Роза Полчій. Прелеґентка цікаво описала історію української іміґрації в ЗСА, пробудження національної свідомости й закінчила сильними словами, що ми є й назавжди залишимося українцями і приймемо увесь виклик боротьби.

По промові Рози Полчій слово забрав о. д-р В. Ґавліч, висловлюючи побажання, щоб в основу праці СУА входили засади християнізму. Отець І. Данилевич вирізнив українську жінку й матір і заявив, що завдяки їхній виховній праці статистика виказує менше злочинців поміж нашою молоддю, як серед інших груп населення. Особливо клав натиск на пророблену велику самаританську працю українських жінок.

Ніна Січинська вітала приявних делеґатів на залі: від Золотого Хреста — Раїсу Куделю й Ліду Белендук; від Українського Народного Союзу — Марію Душник; від УККА — дир. Петра Пуцила; від Об'єднання Жінок ОЧСУ — Марію Лозинську і М. Твардовську; від Пласту — Стефанію Косович і першого заступника голови Краєвої Пл. Старшини і станичного — Павла Дорожинського; від дивізійників — д-ра Вербиця; від хору „Думка" — Марію Марко; від „Самопомочі" — Романа Раковського і від лікарів — д-ра М. Гука.

По привітанні делеґатів промовляв д-р Роман Гуглевич, висловлюючи признання жінкам за їхню всебічну працю.

Зараз після промови виступив квартет СУА в складі: Олена Гентіш, Софія Раковська, Марія Стефанишин та Лідія Котлярчук, яка рівночасно акомпаніювала на фортепіяні. Проспівали: „Слухайте, слухайте" — до слів Лесі Храпливої, музика Ігоря Соневицького, і „Київський вальс" — Майбороди.

По виконанні пісень Ніна Січинська передала привіти від неприсутніх відділів: Ню Джерзі, Чикаґо, Рочестеру й Філядельфії та інших.

Після передання привітів промовляли голови відділів. Вони виступали з побажанням успіхів, складали пожертви й декларації на будову нового дому.

Відмітити треба велику пожертву Марії Савчак — від Відд. 64-го в сумі 1500 дол.; від Наталії Хоманчук — голови 1-го Відд. декларацію в сумі 1000 дол. Були й інші, менші пожертви.

Іванна Рожанковська — голова Окружної Ради подякувала 64-му Відд. за незвичайну грошеву пожертву, а Марії Томоруґ — голові ювілейного комітету — за успішне зорганізування ювілею.

В заключному слові виступила інж. Стефанія Пушкар, відмітивши, що ініціятива відсвяткування 30-річчя знайшла великий відгомін. Висловила сподівання підтримки будови нового дому усіми організаціями, бо досі СУА був наскожний їхній заклик.

Відомий актор, Степан Крижанівський, відчитав сатиричні вірші австралійської поетки Зої Когут „Культурні арабески".

На закінчення квартет СУА відспівав: народню — „Гандзя"; Ярослава Барнича — „Гуцулко Ксеню" та Ірини Чуми: „Пісню про Львів".

Ніна Січинська особливо подякувала Лідії Бурачинській і Мирославі Савчак за велику працю у пресово-культурній референтурі.

О. І. Данилевич закінчив бенкет Молитвою, після цього відспівано гимн СУА.

Присутніх 200 осіб.

Любов Коленська

У 26 ВЕЛИКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ МІСТАХ поліція здійснила заздалегідь запляновний рейд впродовж одного дня, скерований проти різного роду злочинців. Було заарештовано в різних містах 27 осіб, а 160 осіб обшукано. Під час рейду аґенти Федерального Бюра Інвестиґації та представники податкового уряду відібрали понад 60 тис. дол. незаконних грошей і кілька рушниць.

РОЛЯ ЗСА В ПЕРЕКЛАДАННІ СВІТОВОЇ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кої, португальської, арабської і російської мов, в Ізраїлі — з української, російської, румунської, арабської, німецької.

Те, що треба перекласти, рекомендують самі федеральні аґенції, а також академічні організації, професійні асоціяції і закордонні науковці.

Щоб не робити конкуренції приватним підприємствам у ЗСА, які займаються перекладанням наукової літератури, вирішено всю найновішу літературу перекладати у ЗСА, а матеріяли старші, як один рік, перекладати за кордоном.

Старанням Нешенел Саєнс Фондейшен понад 40 чужинецьких журналів в цілості перекладається на англійську мову. Ці журнали вже самі себе оплачують, покриваючи кошти перекладів і друку із передплат.

Нешенел Саєнс Фондейшен публікує на рік приблизно 50.000 сторінок перекладів. Від 1959 року перекладено понад 560.000 сторінок чужинецької наукової літератури. Без цих перекладів 95% науковців у ЗСА не знали б цієї літератури.

Діяльність перекладної урядової програми корисна не тільки для уряду, але й для приватних осіб, що мають доступ до перекладів через різні публікації, де ті переклади друкуються.

Комерційні фірми перекладають тільки для фінансової користи і в такому аспекті добирають переклади, держава бере до уваги загальне добро суспільства і потреби науки. Програма перекладання світової наукової літератури в значній мірі причиняється до міжнародної кооперації професійних наукових сил, а тим самим і до вкладу ЗСА в загальну скарбницю людського знання.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 19-го ГРУДНЯ 1970 р.

НЮАРК, Н. Дж. Річні збори Т-ва Чорном. Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовім Домі, 690 Sanford Ave. На порядку нарад: звіт Управи і вибір нової на 1971 р. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр., Ф. Мікулинець, кас.

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1970 р.

WATERVLIET, N.Y. Річні збори Б-ва св. о. Миколая — 13 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Клюбі. На порядку: вибір нової управи на 1971 р. Проситься чл. прибути. Після зборів — перекуска. — Управа.

АСТОРІЯ, Н. Й. Річні збори Б-ва св. о. Миколая — 5-ий Відд. о год. 5-ій веч. в церковній залі при 31-09 — 31 Аве. На порядку: звіти Управи за минулий рік, вибір нової управи на 1971 р. та інші ухвали. Проситься чл. прибути. — М. Хоманчук, секр.

СТ. ЛУІС, Мо. Річні збори Б-ва св. Володимира — 179 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі, 2838 Маґнолія. На порядку: звіти управи, дискусія над звітами, вибір управи на 1971 р. та інші важні справи. Проситься чл. прибути. — Управа.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Адміністрації „Свободи"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 20-го грудня 1970 року.

†

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГРИГОРІЙ ВАЛЬКО, член УНСоюзу Відділ 207 Т-ва Галицька Січ в в С. Дірфілд, Масс., помер 15 серпня 1970 р. на 83 р. ж. Полишив у смутку дружину Марію та родину. Похорон відбувся 18 серпня 1970 р. на цвинтарі св. Станіслава в С. Дірфілд, Масс.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ANNA FEDISH, членка УНС Відд. 287 Т-ва Сини України в Джерзі Сиі, Н. Дж., померла 14 серпня 1970 р. на 74 р. ж. Нар. в с. Яблониці Руській к. Березова, Україна, і стала членкою УНС в 1918 р. Полишила в смутку доньку Гелену, зятя і внуків. Похорон відбувся 18 серпня 1970 р. на цвинтарі св. Марії в Вілкіс Бер, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Стецура, секр.

ПЕТРО БЛІДИЙ, член УНСоюзу Відд. 220 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Чикаґо, Ілл., помер 15 липня 1970 р. на 82 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1911 р. Полишив у смутку синів: Петра, Михайла і Івана з дружинами та внуків. Похорон відбувся 18 липня 1970 р. на цвинтарі св. Марії в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Мелінишин, секр.

ПЕТРО НОВАК, член УНСоюзу Відд. 316 Укр. Нар. Дім в Рочестері, Н. Й. помер 11 серпня 1970 р. на 79 р. ж. Нар. в с. Лучинцях, пов. Рогатин, Україна, і став членом УНС в 1921 р. Полишив у смутку дружину, 2 дочки і сина. Похорон відбувся 15 серпня ц.р. на цвинтарі Голі Сепулхре в Рочестері, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ANDREW J. GAZDIK, член УНС Відд. 113 Б-ва св. Івана в Дери, Па., помер 11-го серпня 1970 р. на 66 р. ж. Нар. в Бреденвілі, Па., і став членом УНС в 1910 р. Полишив у смутку дружину Анну та троє дітей. Похорон відбувся 14 серпня 1970 р. на цвинтарі св. Рози в Бреденвілі, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

KAZIMIR MYCKA, член УНС Відд. 107 Б-ва св. І. Хрестителя в Гаммонд, Інд., помер 12 серпня 1970 р. на 63 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1961 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, доньку Ванду, синів: Річарда і Теда, внуків та сестру. Похорон відбувся 15 серпня 1970 року на цвинтарі св. Івана в Гамонд, Інд.
Вічна Йому Пам'ять!
С. Доложицький, секр.

ГРИГОРІЙ ФЕДАН, член УНСоюзу Відд. 72 Т-ва І. Франка в Тайтусвіл, Па., помер 14 серпня 1970 р. Нар. в с. Вишнів, пов. Рогатин, Україна. Полишив у смутку 3 синів і 3 дочки.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Курах, секр.

ЮЛІЯ НЕГРИЧ, членка УНС Відд. 94 Т-ва М. Шашкевича в Гамтрамк, Міш., померла 8 серпня 1970 р. на 66 р. ж. Нар. в Маріян Гайц, Па., і стала членкою УНС в 1937 р. Полишила в смутку мужа Чарлса, 3 синів: Івана, Федора, Василя, дочку Анну і 5 внуків. Похорон відбувся 11 серпня 1970 року на цвинтарі Оливна Гора в Дітройті, Міш.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ВАСИЛЬ РІЧАРДС, член УНСоюзу Відд. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н. Й., помер в Ню Йорку на 56 р. ж. Став членом УНС в 1953 р. Полишив у смутку маму Юлію, братів: Миколу і Михайла. Похорон відбувся 2 серпня 1970 р. на цвинтарі Кальварія, Л. Ай., Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Вишиваний, секр.

ANASTASIA LECHMAN, членка УНС Відд. 113 в Дери, Па., померла 9-го серпня 1970 р. на 88 р. ж. Стала членкою УНС в 1926 р. Полишила в смутку 2 синів: Юрія і Степана та доньку Катерину. Похорон відбувся 12 серпня 1970 р. на цвинтарі св. Йосифа в Дери, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ІЛЛЯ ЛОБУР, член УНСоюзу Відд. 296 в Ню Кенсінґтон, Па. помер 19 липня 1970 р. на 84 р. ж. Нар. в с. Гарбузів, Україна, і став членом УНС в 1929 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, доньок: Ненси, Наталію, Ольгу, синів — Петра і Теодора. Похорон відбувся 22-го липня 1970 р. на цвинтарі Всіх Святих в Джансон Біч, Флорида.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

АННА ЧОРНЮК, членка УНСоюзу Відд. 293 Б-ва св. о. Миколая в Брукліні, Н. Й., померла 5 серпня 1970 р. на 80 р. ж. Нар. в с. Бірча, Зах. Україна. Полишила в смутку 3 синів: Михайла, Івана і Володимира, 6 внуків. Похорон відбувся 8-го серпня 1970 р. на цвинтарі св. Івана в Мидел Віледж.
Вічна Їй Пам'ять!
Марія Демидчук, секр.

ЛЕСЯ ВІРА ВОЙТОВИЧ, членка УНС Відд. 320 Б-ва Пресв. Тройці в Балтиморі, Мд., померла 10 серпня 1970 р. на 5-му р. ж. Нар. в Балтиморі, Мд. і стала членкою УНС в 1965 р. Полишила в смутку батьків, сестру Анну та братів: Івана і Михайла. Похорон відбувся 14 серпня 1970 р. на цвинтарі св. Михаїла в Балтимор, Мд.
Вічна Їй Пам'ять!
І. Малко, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6479. Тарзан дістає листа від генерала

Ну, то ми швидко перенесемо доктора Доміні на чердак і відлетимо. Генерал Ітс дав мені ці офіційні листи для тебе і Тарзана.

Викресано іскру, яка може запалити Африку, сотнику Дикий Коте! Бонґи вбивають своїх сусідів, плем'я батузів. Тому дві ґенерації бонґи були покірливими невільниками батузів. Ґенерал Ітс каже, що це може бути ризиковна справа для нас — встрявати туди, Тарзане. Маю доручення піти з тобою, якщо ти зголосишся на добровільця.

Я радий би мати тебе, сотнику Дикий Коте, якщо ти захочеш бути добровільцем.

Знаменито, Тарзане! Коли починаємо? Зголошуюсь добровільно!